

SISÄLLYS

Esipuhe.....	9	Johdanto.....	10
--------------	---	---------------	----

1 Leikin ja opin – kuvallisen ilmaisun perusteita pienille

Viivoja	22	Kiemuralla.....	39
Kierivä kuula.....	23	Spiraalimobile.....	40
Liukumäkimaalaus.....	24	Jänniä jäljennöksiä.....	41
Kirjavat kilpa-ajot.....	25	Matkitaan Matissea.....	42
Viivojen etsintää.....	26	Maalaa ja etsi.....	44
Mutkitellen.....	27	Voihan kissan viikset.....	45
Väistellään esteitä.....	28	Värejä	46
Erilaisia viivoja -noppapeli.....	29	Maalit jäässä.....	47
Lankasekamelska.....	30	Sateenkaarikakkuja.....	48
Muotoja	32	Värileikki.....	49
Suoria viivoja vinossa.....	33	Monenkirjavaa.....	50
Sommittelua.....	34	Taikaliidut.....	51
Pisteestä toiseen.....	35	Miltä tuntuu keltainen?.....	52
Mitä muotoja?.....	36	Kuvataan.....	53
Pieniä ympyröitä.....	37	Värihaaste.....	54
Jättiympyröitä.....	38		

2 Koen ja ilmaisen – iloa ja rohkeutta kuvataidehetkiin

Vesivärejä	58	Kollaaseja	80
Vesiväritekniikoita.....	59	Astu kuvaan.....	81
Suolamaalaus.....	60	Kummat kasvot.....	82
Sokerimaalaus.....	61	Surinaa ja siipien suhinaa.....	83
Pillimaalaus.....	62	Lempihahmoja – jatketaan kuvia.....	84
Mätkää märälle musteella.....	63	Päivän annos – spraymaalaukset.....	85
Pullo- ja sormivärejä	64	Piirtämisharjoituksia	86
Erilaisia maalaustekniikoita.....	65	Supersankareita.....	87
Kirjaimia teipaten.....	66	Silmä tarkkana – piirretään yhdessä.....	88
Peilikuvia.....	67	Miltä sinusta tuntuu?.....	89
Silhouetteja.....	68	Piirretään ääniä.....	90
Kivikaveri.....	69	Hiilenharmaita variksia.....	91
Värilinko.....	70		
Maalataan ja maistellaan.....	71		
Grafiikkaa	72		
Pilvenpiirtäjiä palikoilla painaen.....	74		
Mansikkaa, minttua, suklaata.....	75		
Ilmapallopainantaa.....	76		
Planeettoja painamalla.....	77		
Foliomaalaus.....	78		

3 Toimin ja opettelen – kädentaitoja haltuun

Muovailua	94	Sekatekniikoita	114
Muovailuvaha.....	96	Grillitikkuveistokset.....	115
Taikataikina.....	96	Riippuvat veistokset.....	116
Muovailuvahataulut.....	97	Hämähäkinseitti – langan kieputusta.....	117
Lasagnemosaiikki.....	98	Hirveitä hirviöitä – saippuakuplamaalaus.....	118
Muovailuvaharakennelmia.....	99	Taikasauvat.....	120
Erikoisotuksia.....	100	Kirjavat ommeltaulut.....	121
Tasapainottelua.....	101		
Paperitekniikoita	102		
Eläinten turkit.....	103		
Temppuradat.....	104		
Paperikudontaa.....	105		
Paratiisilintu silkkipaperein.....	106		
Perhosia suodatinpusseista.....	107		
Pahvitekniikoita	108		
Pahvikaupunki.....	109		
Sieniä.....	110		
Käärme.....	111		
Tilkkutäkki.....	112		

4 Tutkin ja osallistun – ympäröivä maailma tutuksi

Toimin luonnossa	124	Toimin päiväkotiympäristössä	140
Neljä vuodenaikaa samassa paikassa.....	125	Kuultavia kuvioita.....	141
Aurinko ja varjo.....	126	Palloleikki.....	142
Värisuunnistus.....	127	Ikkunamaalaus.....	143
Suojassa.....	128	Huurteisia muotoja.....	144
Kemiallisia kokeita.....	129	Jääpalarakennelmia.....	145
Numeroita metsässä.....	130	Katuliitumaali.....	146
Tutkitaan pintoja.....	131	Katso ja etsi.....	147
Hyödynnän luonnonmateriaaleja	132	Villit varjokuvat.....	148
Vuodenaikaikkuna.....	133	Valomaalaus.....	149
Ravistellen.....	134	Värivaloa.....	150
Jäljennöksiä.....	135		
Lehtileimasimet.....	136		
Aurinkomaalaus.....	137		
Vanha aarrekartta.....	138		
Batiikkivärjäys.....	139		
		Lähteet	151
		Liitteet	153

ESIPUHE

Kuvataideleikki kuplii iloa ja ilmaisuvoimaa. Kirja sisältää noin sata ideaa varhaiskasvatuksen kuvataidetoiminnan inspiraatioksi ja rohkaisee kasvattajaa toteuttamaan leikkiin ja luovuuteen perustuvaa taidekasvatusta.

Kirjaan on koottu innostavia tehtäviä kuvataiteen eri osa-alueilta. Toiminta tukee lapsen visuaalisen ilmaisun kehittymistä sekä kokonaisvaltaista kasvua noudatellen valtakunnallista Varhaiskasvatussuunnitelman perusteita (Opetushallitus 2022). Kirjan tehtävät ovat kuitenkin vain esimerkkejä, eikä niitä ole tarkoitettu noudatettavan pilkuntarkasti. Kun kasvattaja tuntee lasten kiinnostuksen kohteet, hän voi ammentaa niistä teemoja kuvataiteelliseen toimintaan ja käyttää kirjaa suunnittelun tukena. Kirjaan valitut ohjeet ovat helppoja toteuttaa, ja tarvittavat materiaalit ovat edullisia ja vaivattomasti saatavilla. Kauniiden kuvien ja söpöjen askartelujen sijaan tärkeää on suunnitella toimintaa siten, että se jättää tilaa ensisijaisesti lasten omille ideoille ja uteliaisuudelle.

Lapsen aktiivista roolia korostavassa ajattelutavassa tekeminen on merkityksellisempää kuin lopputulos. Lapsilähtöisyys ja leikki eivät suinkaan tarkoita sitä, etteikö toiminta olisi tavoitteellista. Kirjan ohjeet on suunniteltu siten, että ne tukevat laaja-alaisesti lapsen persoonallisen ilmaisutavan sekä taidetaitojen kehitystä. Varhaiskasvatuksessa jokaisella tulisi olla mahdollisuus kartuttaa perustaitojaan kuvataiteen tekniikoista ja välineistä – muovilla, maalata, rakentaa, piirtää, katsoa ja kokea. Osa lapsista suuntautuu omaehtoisesti taiteen äärelle ja kehitelee spontaanistikin rikasta kuvallista ilmaisua. Olisi kuitenkin

tärkeää, että ihan kaikki lapset voisivat tuntea iloa ja saada oivalluksen kokemuksia kuvataidetoiminnan äärellä.

Päiväkodissa toteutettava kuvataidekasvatus on yhdessä ihmettelemistä, tutkimista, leikkiä ja keksimistä. Kiireisen arjen keskellä tarvitaan tilaa ja aikaa luovuudelle. Kasvattajalta vaaditaan ennen kaikkea uteliaisuutta ja innostusta – hän voi esimerkiksi osoittaa, että taide kuuluu kaikille. Kaikkea kannattaa kokeilla rohkeasti, ja erehtyäkin voi.

Rohkeutta, rentoutta ja iloa kuvataidehetkiin!

Emma ja Iisa

Kirjoittajat

Iisa Juva on koulutukseltaan varhaiskasvatuksen opettaja, kasvatustieteen maisteri ja värikylyohjaaja. Hän toimii taidekasvattajana, opettaa eri-ikäisiä lapsia ja kirjoittaa.

Emma Rapala on kasvatustieteen maisteri ja opettaja, joka innostaa kuvataiteen äärelle sosiaalisessa mediassa Leikki leikkinä -tilillä.

KIRJAVAT KILPA-AJOT

Tarvikkeet

- Leikkiautoja, joissa on erilaisia renkaita
- Pullovärejä
- Lautanen tai muu alusta maaleja varten
- Suuri maalausalue, esim. voimapaperia

Ohjeet

Pöydälle tai lattialle levitetään suuri yhteinen maalausalue. Tarvittaessa paperi teipataan kiinni. Jokainen lapsi saa valita itselleen auton, jolla haluaa maalissa ajella.

Maaleja kaadetaan esimerkiksi laakealle lautaselle, autoja kasteetaan maaliin ja sitten autoilla ajellaan paperin päällä eri suuntiin.

Vinkki!

Jälkiä voidaan tehdä myös muilla pesunkestävillä leluilla. Kokeilkaa, millaisia jälkiä jättävät muovieläimet tai käsillään kävelevät nuket. Osaavatko muut lapset arvata, millainen lelu paperilla on kulkenut?

MITÄ TEHDÄÄN: Harjoitellaan isoja liikeratoja ja vartalon keskilinjan ylittämistä. Havainnoidaan autojen jättämiä jälkiä ja vertaillaan niitä.

